

Algemene beschouwingen 30 juni 2020

Voorzitter,

Dit college en deze raad is alweer ruim 2 jaar onderweg en vandaag wordt alweer de 3^e kadernota behandeld. Ik wil graag u, het college en de raad in vogelvlucht meenemen in waar we vandaan komen, waar we nu staan en waar we in de toekomst terecht willen komen. In de algemene beschouwingen van afgelopen jaren heb ik aangegeven dat voor de VVD drie punten belangrijk zijn. Wonen, Participatie en duurzaamheid. Ik zal daar bij deze alg. beschouwingen kort op ingaan

Terugkijkend op de afgelopen twee jaar is daar nog een vierde punt bijgekomen en dat is meteen het meest in het oog springend thema geworden; onze financiën, of – korter gezegd – het gebrek hieraan...

Naast alle financiële zorgen maakten wij ons ook zorgen over het gevoel van urgentie. Werd deze wel in alle haarvaten van raad, college en organisatie gevoeld?

Dat was afgelopen twee jaar.

Dit jaar zit het met het gedeelde gevoel van urgentie wel snor. De VVD-fractie ziet dat de ernst van de zaak inmiddels door iedereen gevoeld en uitgedragen wordt dit gegeven stemt ons absoluut hoopvol voor de toekomst. Niet omdat onze problemen hierdoor minder groot worden, maar omdat een gedeeld gevoel van urgentie en verantwoordelijkheid er aan gaat bijdragen dat we de problemen gezamenlijk het hoofd gaan bieden. Ieder vanuit zijn eigen partijpolitieke kleur, maar met een gedeelde missie, namelijk: we willen allemaal het beste voor onze inwoners.

Want dat de problemen groot zijn behoeft helaas geen uitleg meer. Onze begroting lijkt meer en meer van elastiek te worden, elke poging om binnen de lijntjes te blijven lijkt bij voorbaat al te mislukken (met een overschrijding van 20% op Welzijn in de rekening van afgelopen jaar als meest schrijnende voorbeeld) en onze algemene reserve wordt steeds meer 'Algemeen restje'. Totdat er geen buffer meer is om eventuele tegenvallers mee op te vangen. Wij moeten er niet aan denken een artikel 12 gemeente te worden. Dan hebben we het nog niet eens gehad over de negatieve effecten die Corona hoogstwaarschijnlijk op onze financiën, welzijn, economie en werkgelegenheid zal hebben. En of dit doemscenario nog niet ernstig genoeg is, dreigt het Rijk haar bijdrage nogmaals af te schalen, en deze keer met een miljoen....

Maar voorzitter, zoals u van ons gewend bent blijven wij liever positief dan dat we bij de pakken neer gaan zitten. Wij zien het liever als een uitdaging, een challenge... een challenge om gezamenlijk als raad de schouders er onder te zetten en financieel weer in control te komen.

Voordat ik u meeneem in onze vooruitblik wil ik eerst nog benoemen waar wij als fractie trots op zijn. Waar onze gemeente dit moment al stappen in zet.

Zoals ik al eerder zei heeft de VVD drie speerpunten

Wonen.

De VVD is echt heel blij dat er een Go is voor woningbouw aan de Imboslaan, het plan Broek en Water en het voormalige Vivaregebouw .De verkoop van woningen aan het Recordterrein is gestart en de seniorenwoningen bij het Lorentzhuis zijn gerealiseerd. En er zijn wellicht nog meer kansen om te bouwen. Wij zijn altijd op zoek naar de mogelijkheden en zijn van mening dat bij een faciliterende overheid een beleid past van zo min mogelijk beperkende maatregelen En welstandsvrij bouwen is er daar één van . Wij dienen een motie in om te onderzoeken wat het oplevert wanneer we het toezicht op welstand afschaffen.

Ook dienen we een motie in om te onderzoeken wat er mogelijk is met de voetbalvelden in Laag-Soeren waar al sinds september 2016 geen competitiewedstrijden meer worden gespeeld.

Onze derde motie is om te onderzoeken wat er bespaard kan worden op erfgoed en monumentenzorg.

Participatie

De afgelopen jaren is bewezen dat de aanpak van participatie een positief resultaat opgeleverd. De uitstroom uit de regelingen is in 2019 aanmerkelijk groter geweest in vergelijking met de gemeenten om ons heen maar ook ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Dat zou kunnen bewijzen dat het beleid op dit gebied effectief is.. Participatie (mee doen in de maatschappij) blijft de VVD belangrijk vinden. De succesvolle trajecten en projecten moeten een vervolg krijgen maar gezien de financiële situatie is het wel van belang om kritisch te blijven kijken naar de trajecten. Niet succesvolle trajecten dienen onmiddellijk te worden gestopt.

Duurzaamheid

Dit jaar en komend jaar werken we naar een definitief RES bod. Wat ons betreft is draagvlak bij de bevolking noodzakelijk voor een dergelijke grote ingreep. Wij zien dat er nog stappen gezet moeten worden op dit vlak. Wij sporen de wethouder dan ook aan deze communicatie verder op te pakken en te kijken of hij de acceptatie van deze grootschalige maatregelen kan doen groeien.

Voorzitter, hoe nu verder... waar zit wat ons betreft de oplossing.

Om de juiste beleidskaders en richting voor bezuinigingen mee te geven voor 2021, **moet** de raad alle bovenwettelijke taken inzichtelijk hebben. Zonder deze gegevens zijn wij kaderstellend vleugellam. Kaderstellend vleugellam, voorzitter, omdat wij anders niet weten wat de effecten zijn van de beslissingen die wij voornemens zijn te nemen. En dat is zonde. Want kaderstellend vleugellam zijn in een tijd waar we weten dat er een grote zure appel is waar we als raad gezamenlijk door heen moeten bijten, maakt ons verlegen om slagkracht.

Voorzitter, een ander ding dat ons dit jaar in positieve zin is opgevallen is een raadsbrede eensgezindheid om de financiële malheur aan te pakken. Dit bleek uit het raadsbrede initiatief een financiële commissie in te stellen, de raadsbrede omarming van het rapport van de Rekenkamercommissie, het opzetten van een projectgroep verbetering Programmabegroting, maar ook uit het advies van de Rekeningcommissie. Dit wil absoluut niet zeggen dat we onze eigen politieke kleur, uitgangspunten en ambities hebben laten varen. Het wil wel zeggen dat deze situatie een tweeledige aanpak van de raad verwacht.

De eerste stap is het boven water halen van alle financiële gegevens en problemen, en deze stap staat los van politieke kleur of overtuiging. De tweede stap is het maken van keuzes en het doorhakken van knopen. Waarin willen we in snijden, en waarin absoluut niet. Dan maken we de politieke keuzes.

Voorzitter, de VVD-fractie vond het prettig om te merken dat het uitgangspunt - we moeten allemaal wat inleveren - door de meeste fracties tijdens de voorbereidende raad gevoeld en begrepen werd. Iedere fractie heeft immers een achterban die gehoord moet worden, en elke achterban heeft zo zijn wensen en verlangens.

De VVD-fractie heeft zich afgelopen jaren ingezet voor het op orde krijgen van het gemeentelijke huishoudboekje. Efficiencymaatregelen doorvoeren in de hoop dat pijnlijke bezuinigingen en lastenverzwaringen voor onze inwoners hopelijk achterwege konden blijven. Helaas blijkt nu dat deze aanpak wellicht wel wat geholpen heeft, maar het was niet voldoende. De tijd van praten, scenario's schetsen en uitdagingen benoemen ligt nu achter ons. Het probleem moet nu aangepakt worden. Ook de provincie heeft ons meermalen hierop gewezen. Het is tijd voor actie. Nu.

We geven jaarlijks meer dan 28 miljoen euro uit aan bovenwettelijke taken. De VVD heeft voorgesteld om hier goed te kijken; programma-breed. Waar liggen hier de mogelijkheden om te besparen? Dan hebben we natuurlijk wel inzicht nodig in die bovenwettelijke taken. Dat is helder. Wat ook helder is, is dat de besluiten die genomen moeten worden pijnlijk zullen zijn, en mensen

raken. Maar dat, voorzitter, is iets dat we in deze situatie niet kunnen voorkomen.

En dat geldt ook voor de VVD.

De coalitie heeft een amendement voorbereid waarin we kaders aandragen waarbij geprobeerd hebben de pijn zo eerlijk mogelijk te verdelen. Zoeken naar besparingen in bovenwettelijke taken en kijken wat je met de inkomsten kan doen. Dat betekent OZB verhogen; Te verhogen met maximaal 5 % in 2021. Daar zit onze pijn.

Het amendement zal door het CDA worden ingediend.

Voorzitter, een ombuigingsactie van deze orde van grootte kan niet anders dan gevoeld worden. Door ons allemaal. Het enige is dat we de pijn samen zullen dragen. Zoals dat past bij een ruimhartige en sociale gemeente als de onze. Om in de toekomst er sterker uit te komen, met een duurzaam verbeterd financieel beleid en gezonde gemeentefinanciën als streven en ultiem doel.

Wonen, participatie en duurzaamheid zullen daar zeker een steentje aan bij dragen.

Rheden is een mooie gemeente om in te wonen en dat moet zo blijven ook.

Namens de VVD fractie

Yola Hopmans

Fractievoorzitter